

Поп Дарина Василівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор Тулай О. І.

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Пенсійне забезпечення завжди є одним із пріоритетних напрямків соціальної політики держави, яка несе відповідальність за рівень життя, розвиток і безпеку своїх громадян. Соціальна складова державної політики є таким чинником, від ефективності якого залежить цивілізаційний розвиток будь-якого суспільства. Під державним пенсійним забезпеченням розуміють регламентовані державою економічні відносини суб'єктів трудових відносин (держави, працівників і роботодавців), що передбачають компенсацію наслідків соціальних ризиків, котрі призводять до повної або часткової втрати заробітку для працюючих – внаслідок втрати працездатності при настанні старості, інвалідності; для непрацездатних членів сім'ї – внаслідок інвалідності, втрати годувальника; для окремих категорій працюючих – після досягнення встановленого стажу роботи у визначених сферах трудової діяльності, внаслідок чого відбувається погіршення матеріального становища і пов'язана з цим зміна соціального статусу осіб і членів їхніх сімей [1].

Сьогодні в Україні триває реформування вітчизняної пенсійної системи, якому приділяється значна увага, адже пенсійне страхування займає важливе місце у соціально-економічному розвитку країни та безпосередньо впливає на рівень життя і добробут людей. Цей вид страхування є об'єктивною потребою сучасного суспільства, задовольнити яку в інший спосіб неможливо. Серед усіх видів соціального страхування саме пенсійне страхування має найбільше одержувачів виплат, що вимагає відповідних фінансових ресурсів. При цьому забезпечення заробленого людиною за період трудової діяльності рівня соціальних благ шляхом перерозподілу їх у просторі і часі покладено на Пенсійний фонд України [2, с. 262–264; 3, с. 77; 4, с. 136–138; 5, с. 121; 6, с. 57].

Оцінюючи пенсійне законодавство України необхідно акцентувати увагу на тому, що воно налічує більше дванадцяти нормативно-правових

актів, у т. ч. щодо призначення пенсій та встановлення надбавок і підвищень до пенсії ветеранам, дітям війни, чорнобильцям, шахтарям, донорам, мешканцям гірських населених пунктів. Основною метою здійснення реформування вітчизняної пенсійної системи є створення умов для розширення можливостей і підвищення рівня життя людей літнього віку [7, с. 96; 8, с. 107]. Важливою умовою результативного функціонування першого рівня пенсійної системи є розширене відтворення населення, тобто збільшення чисельності наступного покоління порівняно з попереднім. Адже саме за рахунок коштів прийдешнього покоління громадян здійснюється пенсійне забезпечення попереднього [9, с. 145]. Водночас перевагою розподільчої системи є можливість миттєвої виплати пенсії і незалежність її від функціонування фінансових ринків й ефективності діяльності пенсійних фондів [10, с. 173]. Однак громадяни сприймають сплату внесків за солідарним принципом винятково як обов'язковий платіж, а не як заощадження на майбутнє. Тому необхідною умовою пенсійного реформування є підготовка населення країни, його свідомості до сприйняття нової системи пенсійного забезпечення.

Література:

1. Про пенсійне забезпечення : Закон України № 1788-XII від 05.03.1991 р.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.
2. Тулай О. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 416 с.
3. Тулай О. І. Кобильник О. Я. Удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування Пенсійного фонду України. *Світ фінансів*. 2012. Вип. 3. С. 71–79.
4. Тулай О. І. Актуальні проблеми діяльності Пенсійного фонду України. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 132–139.
5. Тулай О. І. Організаційно-контрольна діяльність Пенсійного фонду України щодо забезпечення цільового надходження та використання коштів. Модернізація технологій управління в системі державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матер. наук.-практ. семінару (м. Тернопіль, 18–20 черв. 2009 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2009. С. 120–123.
6. Тулай О. І. Особливості вітчизняної системи пенсійного забезпечення. Фінанси, грошовий обіг і кредит у підвищенні добробуту населення України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Сімферополь, 16–18 трав. 2008 р.). Сімферополь–Коктебель : НАПКБ, 2008. С. 57–58.

7. Тулай О. І. Державне пенсійне страхування як складова забезпеченості населення соціальними благами. Розвиток державного пенсійного страхування в умовах пенсійної реформи : кол. моногр. за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. С. 95–102.
8. Тулай О. І. Організаційно-фінансові аспекти вдосконалення вітчизняної пенсійної системи. Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 16-17 жовт. 2008 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2008. С. 106–108.
9. Тулай О. І. Роль пенсійного забезпечення у соціальному захисті населення. Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період : зб. матер. Наук. конф. проф.-викл. складу ТНЕУ (м. Тернопіль, 16 квіт. 2008 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2008. С. 144–147.
10. Тулай О. І. Зарубіжний досвід пенсійного забезпечення. Фінансово-банківські та адміністративні послуги: проблеми управління та перспективи розвитку : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 12–13 лист. 2015 р.). Тернопіль, 2015. С. 172–174.

Рибій Тарас Олегович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І. П.

УТИЛІЗАЦІЙНИЙ ЗБІР ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ДЛЯ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Місцеве оподаткування в Україні пройшло довгий шлях становлення, зазнавало суттєвих змін за весь період незалежності країни, що було обумовлено необхідністю підвищення його фіскальної та регулюючої ролей. До прийняття Податкового кодексу в Україні справлялося чотирнадцять місцевих податків та зборів, які не виконували своїх функцій. Прийняття Податкового кодексу сприяло впровадженню кардинальних змін у сфері місцевого оподаткування.

Станом на 2019 р. місцевих податків та зборів в Україні налічується чотири: єдиний податок, податок на майно (плата за землю, податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки, транспортний податок), туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів. Зміни, які запроваджуються протягом періоду дії Податкового кодексу позитивно впливають на стан місцевого оподаткування. Надходження